

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Здравко Йорданов Лазаров дм, началник на отделение по Съдова хирургия, УБ „Лозенец“, Медицински факултет, СУ „Св. Климент Охридски“
секретар на научния съвет

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ на д-р Вили Вилев Пъшев на тема „КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТИТЕ ЗА ЖИВИ ДОНОРИ ПРИ ЧЕРНОДРОБНИ ТРАНСПЛАНТАЦИИ НА ДЕЦА“, съгласно заповед №РД 38-344/01.06.2017 на Ректора на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“.

Биографични данни: Д-р Вили Вилев Пъшев е роден през 1963г. Завършва медицина с отличие през 1989. Има специалност по обща хирургия от 1997 и по сърдечна хирургия от 2000г. От 1992г работи в УБ Лозенец, където е извършил стотици кардиохирургични операции на възрастни. Специализирал е в Германия, Белгия, Холандия, Великобритания и Словения. Научните изяви на дисертанта са в областта на сърдечната хирургия и трансплантологията, за което свидетелстват многото му участия в наши и международни форуми. Д-р Пъшев участва в трансплантационната програма на УБ Лозенец от самото и стартиране и е участвал в над 200 трансплантации на черен дроб, бъбреци и сърце както от жив, така и от трупен донор през последните вече повече от 10 години, през които УБ „Лозенец“ е на практика единственото място в България, където се извършват чернодробни трансплантации от жив донор на деца. Дисертационният труд на д-р Пъшев отразява историята и успехите на тази първа и единствена до момента програма в България.

Дисертацията разглежда подготовката и предоперативната оценка на живите донори. За тях експлантацията на чернодробния графт представлява хирургична интервенция с много голям обем и сложност, от която те, по медицински показания, нямат реална нужда. Това налага подробното изследване на кандидатите за живо донорство по строго установен протокол, който да ни даде освен оптимален графт за реципиента, също така и минимални рисковете за самия кандидат-донор.

Представеният научен труд е съставен от 248 страници, включително библиографията, съдържаща 374 източника (5 от тях на кирилица) и 3 приложения. Онагледен е с 66 таблици и 123 цветни и чернобели фигури.

Текстът на дисертацията е разделен на 18 глави както следва: Въведение (3 стр.), Литературен обзор (80 стр.), Цел, Задачи (1 стр. общо), Материали (3 стр.), Методика (9 стр.), Резултати от Процедурата за Донори (40 стр.), Оперативна процедура (3 стр.), Сравнителен Анализ на регистрираните усложнения (9 стр.), Лабораторни Резултати (21 стр.), Болничен и Реанимационен престой (1 стр.), Проследяване на донорите след хоспитализация (3 стр.), Сравнение на нашите резултати със световната практика (3 стр.), Обсъждане (6 стр.), Изводи (1 стр.), Приноси (1 стр.), Публикации по темата, заедно с Библиографията (29 стр.) и Приложения (22 стр.).

Богатият по обем литературен обзор е построен целенасочено и отразява проблема от всички страни. Показва отличното познаване на проблематиката и свободно боравене с огромната по обем фактология.

Поставена е ясна цел, съобразно която са формулирани 6 конкретни задачи. Те се състоят в създаване на протокол за оценка на кандидатите за живи донори, съобразен с водещите критерии утвърдени от международния опит и изпитване ефективността на този протокол по отношение успеваемост, усложнения и сравнимост със световния опит. Основни приоритети са сигурността на донора, получаването оптимален графт за реципиента и ефективността на целия донорски процес като организация и време.

Изследвани са 89 кандидат-донори, 23ма от които се оказват подходящи за извършването на чернодробна резекция с цел взимането на функционален графт за чернодробна трансплантация. Причините за отпадане на кандидатите са надлежно документирани, задълбочено изследвани и внимателно анализирани. Установена и решаващата роля на образната диагностика като причина за отпадане от донорство.

За първи път в България са публикувани данни за честота на анатомичните вариетети в съдовата система и жлъчните пътища на черния дроб при извадка от здрави хора, което представлява масив от сведения с безспорна научна ценност. Впечатли ме високата степен на корелация при използваната методика за предоперативно изчисляване на обема на планирания графт.

Представените резултати за усложненията са съобразени със системата на Clavien – международен стандарт за класифициране на усложненията при живи донори на черен дроб. Те не само потвърждават ефективността на използвания протокол, но при сравнителния преглед с публикуваните в литературата данни показват, че грижата за живите донори на черен дроб в България е на световно ниво. Прави впечатление пълната липса на усложнения от 3, 4 и 5 степен по скалата на Clavien. Липсват и обичайни в световната практика усложнения, каквито са билиарния ликидж и чернодробната дисфункция.

Представен е подробен протокол на оперативната техника, при което е описан и авторски иновативен метод за прилагане на ретроградна чернодробна перфузия, непубликуван в литературата до момента.

Направени са 14 извода и отделно са изведени 6 приноса, които отговарят на поставените цел и задачи и с които аз съм напълно съгласен.

Познавам добре професионалните и личностните качества на д-р Вили Пъшев. От съвместните ни оперативни интервенции мога да твърдя, че той е завършен хирург с елегантна оперативна техника.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на членовете на научното жури да гласуват за удостояване с образователната и научна степен "Доктор" на Д-р Вили Вилев Пъшев.

20.06.2017

София

Доц. Д-р Здравко Лазаров